

KÚRIA

Bfv.I.1553/2016/6. szám

A Kúria Budapesten, a 2017. év március hó 21. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A garázdaság büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a IV. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Hevesi Járásbíróság 4.B.128/2013/36. számú, valamint az Egri Törvényszék 4.Bf.280/2015/11. számú ítéletét **IV. rendű** terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Hevesi Járásbíróság a 2015. szeptember 22-én meghozott 4.B.128/2013/36. számú ítéletével a IV. rendű terheltet bűnösnek mondta ki garázdaság büntettében mint társtettest [Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] és a Hevesi Városi Bíróság 8.B.72/2010/6. számú, a Heves Megyei Bíróság Bf.382/2010/3. számú határozatával jogerőre emelkedett ítéletével elrendelt próbára bocsátást megszüntetve és az erre vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezve további garázdaság büntettében mint társtettest [1978. évi IV. törvény 271. § (1) bekezdés, (2) bekezdés]; ezért halmazati büntetésül egy év hat hónap szabadságvesztésre és két év közügyektől eltiltásra ítélte, megállapítva, hogy a szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani és abból a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra; emellett elrendelte a Hevesi Városi Bíróság 8.B.236/2010/7. számú, a Heves Megyei Bíróság Bf.192/2011/4. számú határozatával jogerőre emelkedett ítéletével kiszabott nyolc hónap börtönbüntetés végrehajtását. Rendelkezett a járulékos kérdésekről is.

A másodfokon eljáró Egri Törvényszék a 2016. február 16-án meghozott 4.Bf.280/2015/11. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét IV. rendű terhelt tekintetében megváltoztatva az 1978. évi IV. törvény 271. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő garázdaság büntette tekintetében a bűnösség kimondását mellőzte és a kiszabott halmazati büntetést egy évre enyhítette.

A jogerős ügydöntő határozatok ellen a IV. rendű terhelt védője nyújtott be a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt.

Álláspontja szerint a tényállás megállapítása kapcsán az eljáró bíróságok nem tettek eleget indokolási kötelezettségüknek, az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában csupán felsorolta és ismertette a felhasznált bizonyítékokat, azok elemzését és egybevetését azonban nem végezte el, ezért az ítéletből egyáltalán nem állapítható meg, hogy a felmerült bizonyítékok miként vezettek a IV. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét megalapozó ítéleti tények megállapításához, így elkövették a Be. 373. § (1) bekezdésének III. a) pontja szerinti eljárási szabálysértést.

Arra is hivatkozott, hogy a tényállás a lényegi kérdésekre nézve egymástól merőben eltérő tanúvallomásokon alapszik, ami az ellentmondások feloldása, az egybevetett elemző értékelés hiányában a logika szabályaival ellentétes ténymegállapításokhoz vezetett, és az első fokú ítéletnek az a megállapítása, hogy a tanúvallomások egybehangzóak, megalapozatlan, és ugyan a másodfokú bíróság maga is észlelte az első fokú ítélet indokolásának hiányosságait, az indokolás súlyos fogyatékoságával érdemben nem foglalkozott, így a jogerős ítéletekből nem állapítható meg, hogy védenca bűnössége melyik - és milyen okból elfogadott - bizonyítékokon alapul, ahogy az sem, hogy a terhelt a bűncselekményben egyáltalán részt vett-e.

Megítélése szerint a törvényszéknek az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül kellett volna helyeznie, mivel az indokolás elmulasztása folytán az felülbírálatra alkalmatlan volt, továbbá maga is eljárási hibát vétett, mert a tényállás helyesbítésével a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó mulasztás nem küszöbölhető ki.

Álláspontjának alátámasztására több törvényszéki, ítélőtáblai és kúriai határozatra hivatkozott, és a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására, egyúttal - a Be. 423. § (6) bekezdése alapján - az indítvány elbírálásáig a határozat végrehajtásának a felfüggesztésére tett indítványt.

A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint az indokolási kötelezettség megsértése fűződhet ténykérdésekhez vagy jogkérdésekhez, és ezek közül a felülvizsgálati indítvány a ténykérdésekre vonatkozó indokolás elmulasztását, a bűnösséget megállapító döntésről való számadás hiányosságait sérelmezte, azonban - ahogy azt a Kúria a BKv. 1. számú véleményének vélemény C. pontjában kifejtette - a ténykérdésekkel kapcsolatos indokolási kötelezettség megsértése nem azonos a megalapozatlansággal, ezek elhatárolásánál a választóvonalat a felülbíráló bíróságnak a megtámadott határozat kiegészítésére, illetve megváltoztatására biztosított törvényi lehetőségei képezik, és az érdemi felülbírálat akkor válik lehetetlenné, ha az adott ügyben a megtámadott határozat indokolása oly mértékben hiányos, hogy nem állapítható meg belőle, mire alapította a bíróság döntését.

Miután a Be. 423. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős

határozatban megállapított tényállás az irányadó, és annak helyessége a felülvizsgálat tárgya nem lehet, megítélése szerint a Be. 373. § (1) bekezdésének III. a) pontja szerinti eljárási szabálysértés megállapítására a bíróságok ténymegállapítási és tényállás-indokolási tevékenysége körében általánosságban nem kerülhet sor; az indokolási kötelezettség megsértése kizárólag a bűnösség, a minősítés és a büntetés meghatározása körében releváns.

Utalt arra is, hogy a védő az indokolási kötelezettség hatályon kívül helyezést szükségessé tevő megsértésére már a másodfokú eljárásban is hivatkozott, ezt az érvelést azonban a másodfokú bíróság nem osztotta, emellett a tanúvallomások hitelt érdemlőségének vitatása, a vallomások újraértékelése, a megállapított tények iratellenességére, a bizonyítás hiányosságaira, a bizonyítékok mérlegelésének a helytelenségére utalás a tényállást érinti, amelynek vizsgálatára a felülvizsgálatban nincs törvényes lehetőség.

Ezért a megtámadott határozatok hatályban tartását indítványozta (Fk.BF.1512/2016.).

Az indítvány előterjesztője a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett észrevételében ismételtelen kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a Be. 258. § (3) bekezdés d) pontjában írt szabályt azáltal sértette meg, hogy ítéletének indokolásában csupán számba vette, de nem értékelte a bizonyítékokat, és ezáltal az ítélete felülbírálatra alkalmatlan, a másodfokú bíróság is csupán felsorolta a bizonyítékokat, de az értékelésükre vonatkozó indokolási kötelezettségét nem teljesítette, így mindkét bíróság elkövette a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontjában meghatározott eljárási szabálysértést.

A Kúria a megtámadott határozatokat - a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsülésen eljárva - a Be. 423. § (4) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján, a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében vizsgálta felül.

A Be. 416. § (1) bekezdés - indítványozó által felhívott - c) pontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság ügydöntő határozatát a 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve a II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A 373. § (1) bekezdés III. a) pontja szerint pedig feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha a bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tesz eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

Az ítélet indokolásának elemeiről a Be. 257. § (3) bekezdés rendelkezik.

Az első fokon eljáró bíróság ítéletének indoklása ennek megfelelően tartalmazta a vádra történő utalást, a vádirat szerinti minősítést, a IV. rendű terhelt személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tényeket, a korábbi büntetéseire vonatkozó adatokat, a bíróság által megállapított tényállást, a bizonyítékok számbavételét, és - bár valóban szükséztől - azok értékelését is, továbbá a cselekmény jogi minősítését, a büntetés kiszabásával kapcsolatos döntés és az egyéb rendelkezések indokolását az alkalmazott jogszabályok megjelölésével.

Az ügyben másodfokon eljáró bíróság az első fokú ítélet tényállását az iratok alapján részben helyesbítette, részben kiegészítette, és eljárásában ekként tekintette irányadónak.

Ahogy arra a másodfokon eljáró bíróság is rámutatott: a bíróság ítéletének indoklása ugyan hiányos, ám felülbírálatra alkalmas volt, a bíróság a bizonyítékokat felsorolta.

Az elsőfokú bíróság ugyanakkor nem csupán felsorolta, hanem ítéletének indokolásában részletezte is az egyes tanúvallomásokat (első fokú ítélet 13-16. oldal), és kifejtette, hogy a IV. rendű terhelt tagadásával szemben bűnösségét a reá nézve terhelő tanúvallomások alapján állapította meg.

Kétségtelen, hogy a járásbíróság nem tért ki az egyes tanúk vallomásait érintő kisebb ellentmondásokra, az ítélet indokolása azonban elégséges módon tartalmazza azokat a bizonyítékokat, melyek alapján megállapítható volt, hogy a IV. rendű terhelt erőszakos magatartást tanúsított.

A Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja szerinti eljárási szabálysértés pedig csak akkor állapítható meg, ha az elsőfokú bíróság „oly mértékben” nem tett eleget az indokolási kötelezettségének, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

Azaz az indokolási kötelezettség megsértése kizárólag akkor eredményez feltétlen hatályon kívül helyezéssel járó eljárási szabálysértést, ha a megtámadott határozat indokolása tény- vagy jogkérdés kapcsán oly mértékben hiányos, hogy abból nem állapítható meg, mire alapozta a bíróság a döntését (BKv 1.; BH 2010.117.).

A következőkes bírői gyakorlat szerint emellett az indokolási kötelezettség felülbírálatra alkalmatlanságot eredményező elmulasztása miatt az ítélet hatályon kívül helyezése és az eljárási bíróság új eljárásra utasítására kerül sor, ha a megállapított tényállás nem tartalmazza hiánytalanul a bűncselekmény minősítését megalapozó tényeket, ezért a bűnösség helytálló megállapítása mellett nem lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy a cselekmény minősítése, ezáltal a kiszabott büntetés törvényes-e (BH 2016.238.).

A támadott határozatok kapcsán azonban ez nem állapítható meg.

A védő a felülvizsgálati indítványban látszólag az indokolási kötelezettség megsértését róta fel az eljárási bíróságoknak, ugyanakkor a bizonyítékok hiteltérdeklőségét, a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységét, ezáltal pedig a megállapított tényállást támadta.

A Be. 423. § (1) bekezdése szerint azonban a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben megállapított tényállás az irányadó, és az a felülvizsgálati indítványban nem támadható.

Azaz a jogerős ítélet tényállása még annak megalapozatlansága esetén is irányadó, és azzal összefüggésben a bíróság ténymegállapító tevékenysége és a bizonyítékok mérlegelésének a helyessége, továbbá ezen keresztül a bűnösség kérdése sem támadható. A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, az értékelés eredménye kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadása (BH 2013.10.; BH 2009.352.).

A Kúria emellett a Be. 423. § (5) bekezdése szerint eljárva a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt - az indítványozó által nem hivatkozott - esetleges egyéb eljárási szabálysértésekre is tekintettel volt, azonban ilyen, a 373. § (1) bekezdésének I. b) és c) pontjában, valamint II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - egyéb eljárási szabálysértést sem észlelt.

Ezért a megtámadott ítéleteket IV. rendű terhelt tekintetében a Be. 426. §-a alapján hatályában

fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. A felülvizsgálati indítvány ismételt benyújtásával kapcsolatos tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria - a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel - az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2017. március 21.

Dr. Mészár Róza s.k. a tanács elnöke, Dr. Vaskuti András s.k. előadó bíró, Dr. Soós László s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bírószági tisztviselő